

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci žalobcu: **O., P.**, zastúpeného advokátom Mgr. V., Z., proti žalovanému: **Generálna prokuratúra Slovenskej republiky**, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. XV/2 Spr 2038/06-19 zo dňa 1.6.2006, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 293/06-21 zo dňa 28.5.2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 293/06-21 zo dňa 28.5.2008 **mení** tak, že rozhodnutie žalovaného č. XV/2 Spr 2038/06-19 zo dňa 1.6.2006 a prvostupňové rozhodnutie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. XV/2 Spr 2038/06-8 zo dňa 28.4.2006 **zrušuje** a vec **vracia** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 204,40,-€ na účet právneho zástupcu žalovaného Mgr. V. č. X., vedený v T., a.s. do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. XV/2 Spr 2038/06-19 zo dňa 1.6.2006, ktorým Generálny prokurátor Slovenskej republiky podľa § 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len zákon) zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. XV/2 Spr 2038/06-8 zo dňa 28.4.2006 o nevyhovení žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácie zo dňa 24.4.2006 - poskytnutie uznesenia Okresnej prokuratúry Bratislava II o zastavení trestného stíhania vedeného vo veci trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 125 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žiadosť žalobcu o sprístupnenie uznesenia o zastavení trestného stíhania v konaní, v ktorom žalobca nevystupuje ako procesná strana, prekračuje rámec zákona a preto dospel k záveru, že rozhodnutie a postup žalovaného boli správne. Súd poukázal na to, že jedným zo zákonom definovaných trvalých obmedzení prístupu k informáciám v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona je obmedzenie prístupu k informáciám týkajúcim sa rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní podľa osobitných predpisov a povinná osoba môže žiadosti oprávnenej osoby vyhovieť len do tej miery, že sprístupní informáciu o konkrétnom rozhodnutí alebo o výsledku určitého konania, ak sprístupnenie takejto informácie nezakazujú osobitné predpisy. Konštatoval, že zo žalobcovej žiadosti bolo zrejmé, že v čase jej podania disponoval informáciou o tom, že v trestnom konaní vo veci tzv. fiktívnych darcov SDKÚ, bolo vydané rozhodnutie, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené. Bol teda informovaný o výsledku rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní v konkrétnej veci a to do takej miery, v akej jeho právo na prístup k informáciám tohto druhu garantuje zákon. Podľa názoru súdu sprístupnenie (doručenie) odpisu určitého rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní prekračuje rámec zákona a z tohto zákona nevyplývala žalovanému v postavení povinnej osoby povinnosť takejto žiadosti žalobcu vyhovieť. Dospel k záveru, že povinnosťou žalovaného mohlo byť len informovanie žalobcu o výsledku predmetného trestného konania a spôsobe rozhodnutia.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie, ktorým navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že z čl. 26 ods. 4

a 5 Ústavy Slovenskej republiky ako aj zo zákona vyplýva princíp, že všetko, čo nie je explicitne označené za utajené, je verejné a musí byť na žiadosť sprístupnené každému a zákon je potrebné podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vykladať v súlade s čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Uviedol, že požadovaná informácia sa týkala podozrenia z nezákonného financovania politickej strany a má priamy vplyv na výkon ostatných politických práv, najmä práva volebného a preto nielenže nie je vylúčená zo sprístupňovania, ale naopak je veľmi naliehavý záujem na tom, aby verejnosť bola v maximálnom rozsahu informovaná o predmete vyšetrovania, ako aj dôvodoch, preto ktoré orgány činné v trestnom konaní dospeli k záveru, že k spáchaniu trestného činu nedošlo. Dodal, že sprístupnenie tejto informácie nemôže ani len ohroziť ktorýkoľvek z chránených záujmov v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a naopak, že neoznámenie takejto informácie verejnosti je v demokratickej spoločnosti škodlivé.

Žalobca súdu vytýkal, že nesprávne zohľadnil ústavnoprávne aspekty práva na informácie, keď chybné aplikoval čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Vyslovil, že politická strana zo svojej podstaty nemá právo na súkromie a žalovaný sa nesprístupnením informácie dostal do kolízie s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Zdôraznil, že nežiadal doručenie odpisu uznesenia, ale žiadal iba o sprístupnenie kópie tohto rozhodnutia. Za nesprávny považoval názor krajského súdu, že § 215 ods. 5 Trestného poriadku zakazuje sprístupnenie požadovanej informácie, pretože toto ustanovenie len určuje okruh osôb, ktorým sa uznesenie doručiť musí a nie povinnosť uznesenie utajovať. pripomenul § 69 ods. 1 TP, ktoré umožňuje tretím osobám nahliadnutie do trestného spisu, teda im umožňuje oboznámiť sa s celým trestným spisom a preto neobstojí záver, že Trestný poriadok zakazuje sprístupniť uznesenie o zastavení trestného stíhania iným osobám ako stranám v konaní. K tvrdeniu súdu, že § 6 ods. 1, 2 Trestný poriadok dostatočne zabezpečujú právo na informácie, poukázal na to, že čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky neopravňuje štátne orgány posudzovať, či je rozsah informovania „dostatočný“, ale naopak, ukladá v spojení so zákonom povinnosť sprístupniť všetky informácie, ktoré nemôžu narušiť chránené záujmy.

Na záver pripomenul, že právo na informácie sa neobmedzuje iba na informácie neznáme, ale týka sa všetkých informácií. Pokiaľ § 11 ods. 1 písm. d/ zákona ukladá

sprístupňovať informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, je takúto formuláciu možné vykladať i reštriktívne, čo by znamenalo iba informovanie o tom, ako bolo rozhodnuté, t. j. o výroku rozhodnutia, spisovej značke, orgáne, ktorý ho vydal, dôvodoch rozhodnutia, avšak takýto reštriktívny výklad v čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky nemá oporu.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu ako zákonný a dôvodný potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v intenciách dôvodov uvedených v odvolaní a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (§250ja ods. 2 OSP) s tým, že rozsudok verejne vyhlásil dňa 24.11.2009, po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky najmenej päť dní vopred (§156 ods. 1 a 3 OSP).

V konaní nebolo sporné, že dňa 24.4.2006 podal žalobca na Okresnú prokuratúru Bratislava II žiadosť o sprístupnenie uznesenia o zastavení trestného stíhania vo veci tzv. fiktívnych darcov SDKÚ (Pn 2522/04).

Generálna prokuratúra rozhodnutím zo dňa 28.4.2006 žiadosti žalobcu nevyhovela s odôvodnením, že požadované sprístupnenie uznesenia o zastavení trestného stíhania nie je oprávnená žiadateľovi poskytnúť, pretože prístup k týmto údajom je v zmysle § 6 ods. 6 a § 11 ods. 1 písm. d/ zákona obmedzený. Poukázala na to, že v danom prípade osobitným predpisom, na ktorý odkazuje § 11 ods. 1 písm. d/ zákona je Trestný poriadok (ďalej len TP), ktorý v ustanovení § 215 ods. 5 explicitne ustanovuje oprávnené osoby, ktorým sa uznesenie o zastavení trestného stíhania doručuje.

Uvedené rozhodnutie napadol žalobca odvolaním, v ktorom namietal, že žiadne ustanovenie osobitného zákona priamo nezakazuje sprístupnenie informácie o výsledku konania a ani z § 215 ods. 5 TP nevyplýva, že uznesenie nie je možné doručiť aj inej osobe, ktorá o jeho poskytnutie žiada prostredníctvom zákona. Postup žalovaného považoval za nezákonný, pretože podľa § 2 ods. 1 zákona je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

povinnou osobou, žiadanú informáciu má k dispozícii a explicitne sa na ňu nevzťahuje obmedzenie sprístupniť informáciu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona.

Generálny prokurátor napadnutým rozhodnutím zo dňa 1.6.2006 odvolanie žalobcu zamietol, pretože sa stotožnil s právnym názorom uvedeným v prvostupňovom rozhodnutí, že žiadateľ – žalobca nemá postavenie subjektu, ktorému možno doručiť označené uznesenie a prístup k týmto informáciám je v zmysle § 6 ods. 6 a § 11 ods. 1 písm. d/ zákona obmedzený.

Žalobou podanou proti tomuto rozhodnutiu žalobca namietal nesprávny výklad § 215 ods. 5 TP, ktoré podľa jeho názoru nemá povahu ustanovenia zakazujúceho sprístupnenie informácií tretím osobám, ale iba určuje, ktorým osobám musí byť uznesenie doručené. Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona však obsahuje dovoľenie sprístupniť tretím osobám rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie skončené.

Pripomenul, že procesné predpisy upravujúce konania, informácia o výsledku ktorých má byť sprístupňovaná v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona (Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok), vždy a pri každom druhu rozhodnutia určujú osoby, ktorým má byť doručované a teda pokiaľ by bolo toto ustanovenie vykladané takým spôsobom, ako to urobil žalovaný, stalo by sa obsolentným, pretože informácia o výsledku konania by sa sprístupňovala iba účastníkom konania, ktorí už však rozhodnutie dostali podľa príslušného procesného predpisu.

Žalobca ďalej poukázal na to, že právo na informácie patrí k ľudským právam, je garantované v čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a keďže požadované rozhodnutie neobsahuje žiadne informácie, ktorých sprístupnením by mohol byť narušený niektorý z chránených záujmov, neexistuje dôvod na jeho nesprístupnenie. Zdôraznil, že požadovaná informácia sa týka trestného konania, ktorého predmetom bolo podozrenie z falšovania účtovnej evidencie týkajúcej sa financovania politickej strany a existuje vážny dôvod, aby verejnosť bola o obsahu rozhodnutia podrobne informovaná.

Predmetom súdneho prieskumu v predmetnej veci je rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím o nevyhovení žiadosti žalobcu o sprístupnenie požadovanej informácie podľa zákona v zmysle príslušných ustanovení OSP (§ 244 a nasl.).

Podľa § 2 ods. 1 zákona osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len "povinné osoby") sú štátne orgány, obce, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Podľa § 3 ods. 1 zákona každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Ustanovenie § 11 zákona vymedzuje ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám (okrem ochrany utajovaných skutočností, ochrany osobnosti a osobných údajov a ochrany obchodného tajomstva).

Podľa odseku 1 tohto ustanovenia povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak

- a) jej bola odovzdaná osobou, ktorej takú povinnosť zákon neukladá a ktorá na výzvu povinnej osoby písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie osoba oprávnená udeliť súhlas na sprístupnenie informácie do siedmich dní, predpokladá sa, že so sprístupnením informácie súhlasí. Na tieto následky musí byť osoba vo výzve upozornená,
- b) ju zverejňuje na základe osobitného zákona; ak je podľa takého zákona zverejňovaná vo vopred stanovenej dobe, iba do tejto doby,
- c) tým možno porušiť ochranu duševného vlastníctva ustanovenú osobitným predpisom s výnimkou, ak osoba oprávnená podľa týchto osobitných predpisov na výzvu povinnej osoby na sprístupnenie informácie udelí súhlas,
- d) *sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov, alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy,*
- e) sa týka miesta výskytu chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a hrozí ich neprípustné rušenie, poškodzovanie alebo ničenie,
- f) by to bolo v rozpore s právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

g) sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom Verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy.

Podľa § 12 zákona všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zo zákonom stanovenej povinnosti sprístupniť požadované informácie sú vylúčené informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní, ktorými sú napríklad informácie o postupe vyšetrovania, o jednotlivých úkonoch v trestnom konaní a pod. O trestnom konaní informujú tieto orgány podľa § 6 TP, podľa ktorého sa verejnosť o trestnom konaní informuje poskytovaním informácií oznamovacím prostriedkom, pričom je však možné utajiť tie skutočnosti, ktoré by mohli zmariť alebo sťažiť objasnenie a vyšetrenie veci. Pri informovaní musia dbať na ochranu utajovanej skutočnosti, obchodného tajomstva, bankového tajomstva, daňového tajomstva, poštového tajomstva alebo telekomunikačného tajomstva a tiež na to, aby nezverejňovali chránené osobné údaje ani skutočnosti súkromného charakteru, najmä rodinného života, obdobia a korešpondencie, ktoré priamo s trestnou činnosťou nesúvisia. Orgány činné v trestnom konaní osobitne dbajú na záujmy maloletých, mladistvých a poškodených, ktorých osobné údaje sa nezverejňujú.

Zákon výslovne stanovuje, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné poskytnúť informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak ich sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Trestný poriadok, ktorý je v predmetnej veci osobitným predpisom, neobsahuje všeobecný zákaz sprístupňovať informácie o rozhodnutiach. Informácie o rozhodnutí sa nesprístupnia, iba ak by išlo o utajované skutočnosti alebo iné chránené informácie vylúčené zo sprístupnenia (obchodné tajomstvo, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, informácie o súkromí alebo osobné údaje a pod.).

Podľa názoru odvolacieho súdu pojem „informácia o rozhodnutí“ neobsahuje len informáciu o výroku rozhodnutia, ale umožňuje pod neho zahrnúť aj informáciu o celom obsahu rozhodnutia (napr. aj o obsahu odôvodnenia), z čoho možno vyvodiť, že možno

sprístupniť aj celý text rozhodnutia, resp. jeho kópiu, za predpokladu súčasného splnenia podmienky stanovenej v § 12 zákona t.j., že z takéhoto rozhodnutia budú vylúčené zákonom chránené informácie. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že z obsahu ustanovenia § 215 ods. 5 TP nevyplýva zákaz „sprístupnenia“ uznesenie o zastavení trestného stíhania iným osobám ako v ňom vymedzeným, pretože toto ustanovenie len upravuje okruh osôb, ktorým sa predmetné uznesenie musí z procesnoprávných dôvodov doručiť. Pretože TP ako osobitný predpis neobsahuje výslovný zákaz sprístupniť uznesenie o zastavení trestného stíhania aj iným osobám, je dôvodné konštatovať, že takéto uznesenie (aj jeho obsah) možno za dodržania podmienok stanovených v § 6 TP sprístupniť aj tretím osobám.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa, ktorého výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona považoval za nedôvodne reštriktívny napriek neexistencii zákonného dôvodu.

Podľa § 250ja ods. 3 OSP ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona.

Pretože v danom prípade neboli dané predpoklady na potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací súd ho v súlade s citovaným zákonným ustanovením zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného aj prvostupňové správne rozhodnutie zrušil (§ 250j ods. 2 písm. a/ OSP) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V súlade s ustanovením § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, odvolací súd priznal úspešnému žalobcovi náhradu trov konania celkove v sume 204,40–€ pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia konaní v zmysle vyhl. MSSR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhl.), a to za štyri úkony právnej služby s prislúchajúcim režijným paušálom:

- prevzatie a príprava zastúpenia - 14.7.2006 (§ 14 ods. 1 písm. a/ vyhl.) ... 41,82–€ (1.260,–Sk)
- podanie žaloby zo dňa 25.7.2006 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhl.) ... 41,82–€ (1.260,–Sk)
- a prislúchajúci režijný paušál 2 x po 5,44–€ (164,–Sk)

- účasť na pojednávaní na krajskom súde - dňa 28.5.2008 (§14 ods. 1 písm. d/ vyhl.).. 48,63–€
(1.465,–Sk)
- spísanie dôvodov odvolania zo dňa 9.7.2008 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhl.) ... 48,63–€
(1.465,–Sk)
- a prislúchajúci režijný paušál 2 x po 6,31–€ (190,–Sk).

Vzhľadom na to, že v predloženej špecifikácii trov právneho zastúpenia boli nesprávne uvedené sumy odmeny za 1 úkon právnej služby v roku 2008 a prislúchajúci režijný paušál, k čomu došlo zrejme pri výpočte základu pre určenie odmeny za úkon právnej služby, súd výslednú výšku priznanej náhrady primerane upravil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 24. novembra 2009

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová